

NÉMET NEMZETISÉGI NÉPISMERET

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A) KOMPETENCIÁK

A középszint és emelt szint kompetenciái azonosak, eltérés csupán a témák megközelítésének konkrét, illetve elvont módjában van.

- A múlt és jelen kérdéseire kapcsolódó kritikus szemléletmód alkalmazása.
- A hazai németiség történelmének és jelenének feldolgozása, önálló véleményalkotás.
- A német nemzetiségre vonatkozó írott, képi vagy elektronikus források felhasználása.
- A magyarországi német nemzetiségi média szerepéről vélemény alkotása.
- A kapott forrásrészletek, napi sajtóból vett publicisztika, képi és hangzó történeti források és elektronikus ismerethordozók, valamint a személyes tapasztalatok alapján nemzetiségpolitikai problémák megfogalmazása, a múlt és jelen között párhuzam megvonása.
- A múzeumok, néprajzi gyűjteményekből információk gyűjtése, ezek segítségével a német nemzetiség hétköznapijainak és ünnepeinek ismerete.
- A tárgyi és szellemi néprajzi hagyományok felhasználásával a nemzetiség életének szemléletes bemutatása.
- A német nemzetiség települési területén a földrajzi adottságok, az életviszonyok és gazdasági kapcsolatok közötti összefüggések felismerése és értelmezése.
- A településen belüli és térségi közösségek közötti kapcsolat ismerete és bemutatása.
- Térképek, történeti, települési, gazdaságföldrajzi és demográfiai adatok kikeresésével, válogatásával és azok felhasználásával, egy, a német nemzetiségre különösen jellemző (pl. települési szokások) jelenség sokoldalú bemutatása.
- Szociológiai felmérések, publicisztikai részletek válogatásával és felhasználásával az identitásvállalás magatartásformáinak, a nemzetiségi egyén és közössége kapcsolatainak bemutatása és értelmezése.
- Egy választott nyelvi változat, beszélt nyelvjárás és a köznyelv kapcsolatának bemutatása, az eltérések felismerése konkrét szöveg példáján.
- Irodalmi szövegben előforduló nyelvjárási jelenség felismerése, a nyelvi megoldás értelmezése. Egy jellegzetes épület funkcionális elemeinek bemutatása, értelmező ismertetése.
- Párhuzamok vonása az ugyanazon településen élő közösségek hasonló funkciójú épületei között, a hasonlóságok és eltérések leíró bemutatása.
- A magyarországi német nemzetiség irodalma, zene-, ének- és tánckultúrája néhány jellegzetességének összefoglalása és néhány helyben élő jellegzetesség bemutatása vagy leírása.
- A kisebbségpolitikai jogszabályi keretek ismerete, tájékozódás a központi és a helyi jogi szabályozás forrásaiban, gyakorlati kérdéseinek magyarázó bemutatása.
- Egy választott helyi német kisebbségi önkormányzat kritikai bemutatása, egy egyesület tevékenységének felvázolása egyéni tapasztalatok és konkrét dokumentumok alapján.
- Önálló projektek tervezése és kivitelezése.

B) TARTALMI KÖVETELMÉNYEK

EMELT SZINT ÉS KÖZÉPSZINT

Az emelt és a középszinten a vizsgakövetelmények ismeretanyaga lényegében nem különbözik. Középszinten kisebb elméleti háttérrel a személyes tapasztalatok, megszerzhető ismeretek felhasználása, míg emelt szinten az átfogóbb összefüggéslátás, az információk, tapasztalatok elvontabb, általánosabb, összetettebb kifejezése a cél. Ezt a vizsgázónak írásban és szóban egyaránt tanúsítania kell.

1. Történeti ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Eredet, közösséggé válás, korai kapcsolatok	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje a hazai németiség magyarországi megjelenésének történeti szakaszait és emlékeit. Magyarázza a közössége válást elősegítő tényezőket. - Tudjon válogatni a különböző források között. - Értelmezze az írott források, térképek fontosabb üzeneteit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vázzon fel a nemzetiségi közösségi tudat kialakulásának folyamatát.
Együttélés, életmód, értékrendszer	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje a német közösségeket összetartó, együttélési formákat. - Mutassa be a rendelkezésére álló forrásanyag alapján a közösség életmódját, értékrendszerét. 	<ul style="list-style-type: none"> - Értelmezze történetiségében a bekövetkezett változásokat.
Sorsfordulók a nemzetiség történetében napjainkig	<ul style="list-style-type: none"> - Jelen és múlt eseményeinek, ezek összefüggéseinek bemutatása forrásanyag és emberi sorsok alapján. 	<ul style="list-style-type: none"> Vesse a forrásokat kritikai elemzés alá, vonjon le következtetéseket.
Életképek a hazai németek történetéből	<ul style="list-style-type: none"> - Értelmezze saját családtörténetében az életmód változásának okait. - Tárja fel a változások legfőbb mozgatóit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fogalmazzon meg általános érvényű következtetéseket a közösségi sajátosságokra vonatkozóan a helyben rendelkezésre álló források alapján.

2. Néprajzi ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A német nemzetiség tárgyi kultúrája, hagyatéka és települési szokásai	<ul style="list-style-type: none"> - A német anyanyelvű lakosság települési szokásainak, a települések szerkezetének ismerete, az ismeretek alkalmazása. - Nevezze meg a rokoni kapcsolatokat, térjen ki a rokoni összetartás fontosságára régen és ma, 	<ul style="list-style-type: none"> - Elemezze a földrajzi adottság, az életkörülmények és a gazdasági körülmények összefüggéseit.

	<p>fogalmazza meg a különbségek okait.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismerje a parasztudvar beosztását, az egyes épületek rendeltetéseit. - Ismerje a használati és munkaeszközöket, azok működését, hasonlítsa össze a ma használatos eszközökkel. - Ismerjen tipikus kézművesmesterségeket, azok települések szerinti elhelyezkedését, kialakulásuk okait. - Térjen ki a generációk együttélésének problematikájára, elemezze azt, és vetítse ki a mára. - Mutassa be néhány kézműipari termék jellemzőit, térjen ki a mesterségek mai helyzetére. - Tudjon projekttervet készíteni adott témában. 	
A német nemzetiség szokásrendszere	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje a naptári év szokásait, tudjon róluk összefüggően beszélni, ismerje kialakulásuk okait, a szokások hatásait a közösségi életre és szerepüket ma. - Ismerje a családi élet szokásait és az emberi élet sorsfordulóihoz kapcsolódó szokásokat, tudjon róluk összefüggően beszélni. - Ismerjen különböző népi gyógymódokat, azokhoz fűződő babonákat, helyezze el őket a mában, értékelje őket és térjen ki újraélesztésük lehetőségeire. - Elemezze a szokások hiedelemtartalmát, értékelje azokat, és vonatkoztasson a mára. - Ismerje a szokások megszűnésének okait, illetve újraélesztésük lehetőségeit. - Tudjon projekttervet készíteni a szokások gyűjtésére, dokumentálására és bemutatására. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elemezze a hagyományok kialakulásának okait, bibliai és társadalmi hátterüket.
A német nemzetiség népviselete	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje a gyermek, női és férfi népviselet főbb jellemzőit általánosságban a népcsoportra vonatkozóan (színek, anyagok, formák). - Tudjon megnevezni ruhadarabokat, ismerjen anyagokat és motívumokat. - Tudjon projekttervet készíteni a még meglévő ruhadarabok, illetve 	<ul style="list-style-type: none"> - Értékelje a viselet jelentőségét a társadalom egésze és a népcsoport szemszögéből. - Térjen ki a mai helyzetre, és mutassa be a változás folyamatát valamint okait.

	anyagok gyűjtésére, leírására és a gyűjtött anyag bemutatására. - Tudja bemutatni a különbségeket a hétköznapi és ünnepi viselet között.	
A német nemzetiség étkezési szokásai	- Ismerje általánosságban a németiség főzési és étkezési kultúráját, annak főbb jellemzőit és a felhasznált nyersanyagokat. - Ismerje a németiség mai főzési és étkezési szokásait, tudja néhány étel elkészítésének módját. - Ismerje a hétköznapi konyha régi és mai jellemzőit. - Ismerje az ünnepek speciális szokásait, értékelje azokat, és hasonlítsa össze a mai szokásokkal.	- Hasonlítsa össze a német kisebbség étkezési szokásait más kisebbségekével, illetve a többségi nemzetével.
A német nemzetiség médiája	- Ismerje a magyarországi németek írott és elektronikus médiumait, azok tevékenységi körét. - Tudjon véleményt nyilvánítani és kritikát gyakorolni a médiumok által tolmácsolt tartalmakkal kapcsolatban.	- Formáljon véleményt a német nemzetiségi média lehetőségeiről a magyarországi média más példáival összehasonlítva.

3. Földrajzi ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A magyarországi németek települései	- Ismerje a fontosabb településterületeket. - Mutassa be és értékelje azok földrajzi adottságait.	
A földrajzi adottságok és az életmód összefüggései	- Fedezze fel az összefüggéseket egy adott kistérség és az ott lakók életmódja között, és részletesen mutassa be azt a németek példáján.	- Értelmezze a fejlődési lehetőségeket.
A hazai németek gazdasági kapcsolatai	- Tárja fel és magyarázza a német nemzetiség gazdasági kapcsolatait az anyaországgal.	- Vonjon le következtetéseket egy rövid történeti időszak példáján a felgyorsult gazdasági fejlődés hatásaira vonatkozóan.
A megmaradt hazai német települések jelene és jövője a földrajzi meghatározottságok szemszögéből	- Elemezze egy németek lakta település fejlődési kilátásait megadott szempontok és forrásanyag alapján.	- Mutassa be ok-okozati összefüggéseiben a paraszti és a mai globalizációs világot.

4. Társadalmi ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A német nemzetiség közösségi kapcsolatai	- Tárja fel és értelmezze azokat az ismérveket, amelyek meghatározzák a német nemzetiséghez tartozók alapvető és nagyobb közösségi kapcsolatait.	- Az identitás fogalmának értelmezése szakirodalmi kutatás alapján.
A közösségi összetartozás tudatának jellemző megnyilvánulási formái	- Elemezze a közösségi kapcsolatokat. - Tárja fel és értelmezze a német nemzetiséget erősítő kisközösségi szerveződések funkcióit, jellemzőit.	- Tárja fel és értelmezze a német nemzetiséget erősítő országos szerveződések funkcióit, jellemzőit.
A német nemzetiségi egyén helye és a többes közösségi kötődések hatásai	- Mutassa be és értékelje az identitásvállalás jellemző egyéni és csoportos magatartásformáit egy alapvetően többes közösségi kötődésekre épülő társadalmi környezetben.	- Mutassa be nagy vonalakban a hazai nemzetiségek és speciálisan a németek identitásvállalását.
A német nemzetiség oktatási rendszere	- Ismerje a hazai németiség mai és múltbéli nevelési és oktatási rendszerét. - Ismerje a pályaválasztás lehetőségeit és rendszerét régen és ma.	- Értékelje a nemzetiségi törvények tükrében a németiség lehetőségeit az oktatás terén.

5. A nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A hazai németiség nyelvi fejlődésére ható tényezők	- Ismerje fel azokat a tényezőket, amelyek alakították a német nemzetiség nyelvét és a használt nyelvi változatokat.	- Ismerje a német nyelvterület nyelvi változatait és azok magyarországi megfelelőit.
A köznyelv és a nyelvi változatok szerepe	- Válassza fel az eltéréseket a nyelvjárás és a köznyelv, illetve irodalmi köznyelv között.	- Formáljon érvekkel alátámasztott véleményt a nyelvjárások jövőjéről.
A nemzetiség nyelvének megjelenése a magyarországi német irodalomban	- Ismerjen olyan irodalmi műalkotásokat, amelyek központi témája a nyelvhasználat, tudja elemezni, értelmezni őket.	- Tudjon a nyelvhasználattal kapcsolatos, egymástól eltérő szemléletű irodalmi műalkotásokat összehasonlítva értelmezni.

6. A német nemzetiség épített környezetének ismerete

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Az épített környezet formai és funkcionális sajátos vonásai	<ul style="list-style-type: none"> - Tudjon vázlatot készíteni egy település alaprajzáról, ismerjen néhány régi utcanevet és azok kialakulásának okait. - Ismerje a település legfontosabb épületeit, azok elhelyezkedését, illetve rendeltetéseit. - Készítsen alaprajzot egy jellemző lakóházzal, ismerje a helyiségek funkcióját. - Ismerje a helyiségek berendezését, emeljen ki néhány nagyon jellemző berendezési elvet, szokást. - Szemléltesse a hazai német nemzetiség építészetének formai jegyeit. - Értelmezze az épületek funkcionális jegyeit, eszközeit és kapcsolatait. - Ismertesse a parasztudvar egyes épületei rendeltetésének változásait, vonatkoztasson a második világháború előtti és a mai időre. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elemezze az urbanizáció és a globalizáció hatásait.
A német nemzetiségi építészeti örökség védelme	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerjen német tájházakat és kiállításokat. Mutassa be azok értékmentő szerepét. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ismertesse az építészeti örökség azon elemeit, amelyek átmenthetők modern világunkra. Érveljen véleménye mellett.

7. A német nemzetiség zene-, ének- és tánckultúrájának ismerete

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A hazai németek szokásai: a zene-, ének- és tánckultúra kapcsolata	<ul style="list-style-type: none"> - Vázzon fel az éneklés, a hangszeres zene és a tánc szerepét a hétköznapi és ünnepek szokásrendszerében. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mutassa be a népi és népies zene közötti különbséget.
A hagyományörzés és a jelen követelményei a hazai németek zenekultúrájában	<ul style="list-style-type: none"> - Tervezzon énekes, zenés, táncos műsorajánló programot, amelyben a hagyományörzés központi helyet foglal el. 	<ul style="list-style-type: none"> - Értékeljen német nemzetiségi rendezvényeket a hagyományörzés szempontjából.

8. Nemzetiségpolitikai ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A nemzetiségpolitika jogszabályi keretei	<ul style="list-style-type: none"> - Ismerje a nemzetiségek jogait tartalmazó törvények főbb rendelkezéseit. Az alapvető jogok biztosának, illetve a Magyarországon élő Nemzetiségek Jogainak Védelmét Ellátó Biztoshelyettesének szerepe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ismertesse és elemezze a nemzetiséget (kisebbséget) érintő törvénykezés alakulását és hatását az elmúlt ötven évben.
A nemzetiségi önkormányzatiság alapjai és gyakorlata	<ul style="list-style-type: none"> - Mutassa be néhány példán keresztül egy település német nemzetiségi önkormányzatának működését. - Fogalmazzon meg hagyomány- és identitásörző javaslatokat a helyi önkormányzat számára. - Mutassa be a nemzetiségi önkormányzat működését területi és országos szinten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mutassa be az önkormányzatiság alakulását történetiségében.
A német nemzetiségi önkormányzatok, egyesületek szerepe az önazonosság fenntartásában	<ul style="list-style-type: none"> - Ismertessen olyan helyi vagy egyesületi programokat, amelyek az önazonosság fenntartását segítik. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fogalmazzon meg javaslatokat a regionális vagy az országos politika számára a nemzetiségi identitás megőrzésének támogatására.

ABITURPRÜFUNG IM FACH VOLKSKUNDE DER DEUTSCHEN NATIONALITÄT

I. DETAILLIERTE ANFORDERUNGEN

A) KOMPETENZEN

Die Kompetenzen in der Oberstufe und Mittelstufe sind gleich, die Behandlung der Themen ist jedoch in der Mittelstufe konkret, in der Oberstufe abstrakt.

- Kritische Sichtweise die Fragen der Vergangenheit und Zukunft betreffend.
- Aufarbeitung der Geschichte und Gegenwart der Ungarndeutschen, Bildung einer selbstständigen Meinung.- Anwendung geschriebener, bildlicher oder elektronischer Quellen, die sich auf die Geschichte der deutschen Volksgruppe beziehen.
- Bildung einer selbstständigen Meinung über die Rolle der ungarndeutschen Medien.
- Formulierung von nationalitätenpolitischen Problemen anhand der erhaltenen Quellenauszüge sowie anhand von Zeitungsartikeln aus der Tagespresse, Bild - und Tonquellen bzw. anhand persönlicher Erfahrungen. Eine Parallele zwischen der Gegenwart und der Vergangenheit ziehen.
- In Museen oder volkskundlichen Ausstellungen Informationen sammeln, mit deren Hilfe die Wochen - und Festtage der deutschen Nationalität kennenlernen.
- Schilderung des Lebens der Nationalität anhand des geistigen und materiellen Nachlasses.
- Die Zusammenhänge zwischen den geographischen Gegebenheiten, Lebensumständen und Wirtschaftsverhältnissen auf dem Siedlungsgebiet der deutschen Volksgruppe erkennen und interpretieren.
- Kenntnis und Darstellung der Beziehungen innerhalb einer Gemeinde und - Darstellung einer, für die deutsche Nationalität typischen Erscheinung (z.B. Siedlungsformen) mit Hilfe von Landkarten und historischen, wirtschaftsgeographischen sowie demographischen Angaben.
- Mit Hilfe von soziologischen Ermessungen und publizistischen Auszügen die Erscheinungsformen der Identität sowie die Beziehungen der Einzelperson zur Gemeinschaft darstellen und interpretieren.
- Die Beziehung zwischen einer angegebenen Sprachvariante, einer gesprochenen Mundart und der Standardsprache erkennen und darstellen.
- Eine Dialekterscheinung in einem literarischen Text erkennen und ihre sprachliche Lösung deuten.
- Die funktionalen Elemente eines typischen Gebäudes darstellen und interpretieren.
- Parallelen ziehen zwischen Gebäuden ähnlicher Funktion, die innerhalb einer Gemeinde verschiedenen Gemeinschaften gehören, die Gleichheiten und Unterschiede beschreibend darstellen.
- Einige Charakteristika der Literatur, Musik-, Gesang- und Tanzkultur der deutschen Volksgruppe zusammenfassen, einige örtliche Spezifika darstellen oder beschreiben.
- Den nationalitätenpolitischen gesetzlichen Rahmen kennen, sich in den zentralen und lokalen gesetzlichen Quellen auskennen, den funktionierenden Mechanismus darstellen und erklären.

- Die Tätigkeit einer gewählten lokalen Nationalitätenselbstverwaltung oder eines Vereins anhand von eigenen Erfahrungen und entsprechenden Dokumenten skizzieren und kritisch darstellen.

B) INHALTLICHE ANFORDERUNGEN

OBERSTUFE UND MITTELSTUFE

In der Ober- und Mittelstufe unterscheiden sich in den Prüfungsanforderungen die Kenntnisse im Wesentlichen nicht. In der Mittelstufe ist das Ziel die Anwendung von Kenntnissen, die sich die Kandidaten weniger durch theoretischen Hintergrund als durch persönliche Erfahrungen angeeignet haben, in der Oberstufe muss das Erkennen von Zusammenhängen sowie eine abstrakte, allgemeine, differenzierte Darstellung von Informationen und Erfahrungen unter Beweis gestellt werden. Davon muss der Kandidat sowohl schriftlich als auch mündlich Zeugnis ablegen.

1. Historische Kenntnisse

Themen	Prüfungsstufen	
	Mittelstufe	Oberstufe
Herkunft, Entwicklung zur Gemeinschaft, frühe Beziehungen	Die historischen Etappen und Denkmäler des Erscheinens des ungarländischen Deutschtums kennen. Die Faktoren einer Gemeinschaftsbildung erklären. Von den verschiedenen Quellen wählen können. Die wichtigsten Botschaften der schriftlichen Quellen und Landkarten deuten.	Die Faktoren des Entsethens eines Gemeinschaftsbewusstseins zeigen.
Zusammenleben, Lebensweise, Wertordnung	Die Formen des Zusammenlebens, die die deutschsprachigen Gemeinschaften zusammenhalten, kennen. Die Lebensweise, Wertordnung der Gemeinschaft anhand der dem Kandidaten zur Verfügung stehenden Quellen darstellen	Die eingetretenen Änderungen in ihrem historischen Prozess betrachten.
Wendepunkte in der Geschichte der Nationalität bis	Ereignisse der Vergangenheit und	Kritische Analyse von Quellen, Schlüsse ziehen.

heute	Gegenwart, deren Zusammenhänge darstellen anhand von Quellen und menschlichen Schicksalen.	
Bilder aus der Geschichte der Ungarndeutschen	Anhand der Familiengeschichte die Ursachen für die Veränderungen in der Lebensweise darstellen Die Beweggründe der Änderungen erläutern	Allgemeine Schlüsse anhand der Quellen auf die Gemeinschaftseigentümlichkeiten bezogen ziehen anhand von Quellen.

2. *Volkskundliche Kenntnisse*

Themen	Prüfungsstufen	
	Mittelstufe	Oberstufe
Gegenständliche Kultur, Nachlass und Siedlungsangewohnheiten der deutschen Nationalität	<p>Die Siedlungsgewohnheiten und die Siedlungsstruktur der deutschen Volksgruppe kennen und anwenden.</p> <p>Die Verwandtschaftsbezeichnungen benennen, Über die Wichtigkeit des Zusammenhaltes in der Verwandtschaft früher und heute sprechen können bzw. die Unterschiede begründen.</p> <p>Die Einteilung des Bauernhofes und die Funktion der einzelnen Gebäuden kennen.</p> <p>Gebrauchsgegenstände und Werkzeuge sowie deren Verwendung kennen, sie mit heute gebrauchten Gegenständen und Werkzeugen vergleichen.</p> <p>Typische Handwerke, deren regionale Verbreitung und die Gründe der Herausbildung kennen.</p> <p>Die Problematik des Zusammenlebens mehrerer Generationen darstellen, interpretieren und auf unsere</p>	<p>Die Zusammenhänge zwischen den geographischen Gegebenheiten, den Lebensumständen und wirtschaftlichen Verhältnissen analysieren.</p>

	<p>Zeit Bezug nehmen. Die Charakteristika einiger Handwerksprodukte, den heutigen Stellenwert dieser Berufe darstellen Ein Projekt planen können.</p>	
Bräuche der deutschen Nationalität	<p>Die Bräuche des Kalenderjahres kennen, über sie zusammenhängend sprechen, die Gründe der Herausbildung und die Wirkung der Bräuche auf das Gemeinschaftsleben früher und heute kennen. Die Bräuche des Familienlebens und der Wendepunkte im menschlichen Leben kennen, über sie zusammenhängend sprechen können. Verschiedene Heilmittel kennen, die an sie knüpfenden abergläubischen Bräuche benennen, ihren Stellenwert im heutigen Leben angeben und eine mögliche Neubelebung dieser alten Mittel finden. Die abergläubischen Motive der Bräuche interpretieren, sie bewerten und Bezug auf Heute nehmen. Das Verschwinden der Bräuche begründen und Möglichkeiten einer Neubelebung finden. Anhand der Bräuche ein Projekt entwerfen, das das Sammeln, Aufzeichnen und Darstellen der Bräuche beinhaltet.</p>	Die Gründe, biblische und gesellschaftliche Hintergründe der Entstehung der Bräuche deuten.
Tracht der deutschen Volksgruppe	<p>Die wichtigsten Charakterzüge der Kinder-, Frauen- und Männertracht im Allgemeinen kennen (Farben, Formen, Stoffe). Kleidungsstücke benennen, über Stoffe, Farben und Motive</p>	Die Bedeutung der Volkstracht aus dem Gesichtspunkt der Gesellschaft und der Nationalität bewerten. Die heutige Situation kennen und den Prozess

	<p>sprechen. Ein Projekt entwerfen, das sich auf das Sammeln, Beschreiben und Ausstellen von heute noch vorhandenen Trachten bzw. Stoffen bezieht. Die Unterschiede in der Werktags- und Sonntagstracht zeigen.</p>	sowie die Gründe der Veränderung darstellen.
Essgewohnheiten der Nationalität	<p>Die frühere Koch- und Esskultur der Ungarndeutschen, deren wichtigste Charakteristika und die verwendeten Rohstoffe im Allgemeinen kennen. Die heutige Koch- und Esskultur der Ungarndeutschen kennen, die Zubereitung einiger Speisen erklären können. Die Charakteristika der Werktagküche früher und heute darstellen. Die speziellen Gewohnheiten an Festtagen kennen, sie bewerten und mit den heutigen vergleichen.</p>	Die Essgewohnheiten der deutschen Volksgruppe mit denen anderer Minderheiten bzw. der Mehrheitsnation vergleichen
Medien der deutschen Minderheit	Die Medien der Ungarndeutschen und ihren Wirkungsbereich kennen. Meinung und Kritik über die Themen und deren Darstellung durch die Medien formulieren.	Eine meinung formulieren über die Möglichkeiten der ungarndeutschen Medien verglichen mit Beispielen aus den ungarischen Medien.

3. Geographische Kenntnisse

Themen	Prüfungsstufen	
	Mittelstufe	Oberstufe
Siedlungen der Ungarndeutschen	<p>Die wichtigsten Siedlungen kennen. Die geographischen Gegebenheiten dieser Siedlungen aufzeigen und bewerten.</p>	
Zusammenhang zwischen den geographischen Gegebenheiten	Die Zusammenhänge zwischen einer gegebenen	Die Entwicklungsmöglichkeiten

und der Lebensweise	Region und der Lebensweise der dort Lebenden entdecken und am Beispiel der Deutschen detailliert darstellen.	deuten.
Wirtschaftsbeziehungen der Ungarndeutschen	Die Wirtschaftsbeziehungen der Ungarndeutschen zum Mutterland erkunden und erklären.	Anhand einer kurzen geschichtlichen Periode über die Wirkung der wirtschaftlichen Entwicklung Schlüsse ziehen.
Die Gegenwart und Zukunft der erhalten gebliebenen ungarndeutschen Ortschaften vom Gesichtspunkt der geographischen Bestimmungen	Die Entwicklungschancen einer ungarndeutschen Gemeinde anhand gegebener Gesichtspunkte und Quellen interpretieren.	Kausale Zusammenhänge zwischen der Bauernwelt und der Globalisation herstellen.

4. *Gesellschaftliche Kenntnisse*

Themen	Prüfungsthemen	
	Mittelstufe	Oberstufe
Gemeinschaftsbeziehungen der Ungarndeutschen	Jene Charakterzüge aufdecken und erklären, die die grundlegenden und größeren Gemeinschaftsbeziehungen der Ungarndeutschen bestimmen	Deutung des Identitätsbegriffs anhand von Fachliteratur.
Typische Erscheinungsformen des Gemeinschaftsbewusstseins	Die Gemeinschaftsbeziehungen analysieren Die Funktionen und Charakteristika der kleingemeinschaftlichen Organisationen/Organisierungen, die das Ungarndeutschtum stärken, aufdecken und interpretieren.	Die Funktion und Charakteristika der landesweiten Organisationen aufdecken und interpretieren.
Stellung der Einzelperson und Wirkung der mehrfachen Identität	Die grundlegenden Formen des Identitätsbekenntnisses in einer solchen Gesellschaft darstellen und analysieren, die auf mehrfache Bindungen aufbaut.	Identitätsbekenntnis der Nationalitäten in Ungarn, speziell die der Ungarndeutschen in groben Zügen darstellen.
Das ungarndeutsche Schulwesen	Das ungarndeutsche Schulwesen früher und heute kennen.	Die Möglichkeiten der deutschen Nationalität auf

	Die Möglichkeiten und das System der Berufswahl früher und heute kennen.	dem Gebiet des Unterrichts im Spiegel der Gesetze kennen.
--	--	---

5. *Kenntnisse über die Sprache der Ungarndeutschen*

Themen	Prüfungstufen	
	Mittelstufe	Oberstufe
Faktoren, die auf die sprachliche Entwicklung der Ungarndeutschen eingewirkt haben	Jene Faktoren erkennen, die auf die Sprache und die gebrauchten Sprachvarietäten der Ungarndeutschen eingewirkt haben	Die Sprachvarietäten auf deutschem Sprachgebiet kennen und deren ungarländische Entsprechungen.
Rolle der Standardsprache und der Sprachvarietäten	Auf die Unterschiede der Mundart und Standardsprache, sowie Hochsprache hinweisen.	Begründete Meinung zur Zukunft der Mundarten formulieren.
Erscheinen der Mundart in der ungarndeutschen Literatur	Literarische Werke kennen, deren zentrales Problem der Sprachgebrauch ist, diese interpretieren und deuten.	Literarische Werke im Thema Sprachgebrauch mit unterschiedlicher Sichtweise vergleichend interpretieren.

6. *Baukultur der deutschen Minderheit*

Themen	Prüfungstufen	
	Mittelstufe	Oberstufe
Formale und funktionale Züge der Baukultur	Über den Grundriss einer Gemeinde eine Skizze anfertigen können, einige alte Straßennamen kennen und deren Entstehung erkunden. Die wichtigsten Bauten eines Dorfes, ihre Lage und Funktion kennen. Den Grundriss eines typischen Wohnhauses zeichnen können, die Funktion der Räume kennen. Die Einrichtung der Räume	Die Wirkungen der Globalisation und Urbanisation analysieren.

	<p>kennen, einige typische Einrichtungsprinzipien und Gewohnheiten nennen.</p> <p>Die formalen Merkmale der einheimischen deutschen Baukunst darstellen.</p> <p>Die funktionalen Merkmale, Mittel und Beziehungen der Gebäuden erklären.</p> <p>Die Veränderungen in der Funktion der Gebäude im Bauernhof aufzeigen, dabei auf die Zeit vor und nach dem II. Weltkrieg Bezug nehmen.</p>	
Schutz des Bauerbes	Deutsche Heimatmuseen und Ausstellungen kennen. Ihre Aufgaben bei der Rettung von Werten schildern.	Elemente des baulichen Erbes zeigen, die auf unsere moderne Welt übertragbar sind. Für die eigene Position argumentieren.

7. Die Musik-, Gesang- und Tanzkultur der Ungarndeutschen

Themen	Prüfungstufen	
	Mittelstufe	Oberstufe
Verhältnis der Musik-, Gesang- und Tanzkultur	Die Rolle des Gesangs, der instrumentalen Musik und des Tanzes im Brauchtum der Wochen- und Feiertage aufzeigen.	Die Unterschiede zwischen der volkstümlichen und der Volksmusik aufweisen.
Traditionspflege und Anforderungen der Gegenwart in der Musikkultur der Ungarndeutschen	Ein Gesang-, Musik- oder Tanzprogramm entwerfen, in dem die Traditionspflege eine zentrale Rolle einnimmt.	Nationalitätenprogramme aus dem Gesichtspunkt der Traditionspflege werten.

8. Minderheitenpolitische Kenntnisse

Themen	Prüfungstufen	
	Mittelstufe	Oberstufe
Gesetzlicher Rahmen der Nationalitätenpolitik	Die wichtigsten Verordnungen der Gesetze über die Rechte der Nationalitäten kennen.	Die Entwicklung und Wirkung des rechtlichen Rahmens in den letzten fünfzig Jahren kennen und darstellen.
Grundlagen und Praxis des Selbstverwaltungswesens	Durch einige Beispiele die Tätigkeit einer örtlichen Nationalitätenselbstverwaltung	Die Entwicklung des Selbstverwaltungswesens in

	<p>darstellen.</p> <p>Vorschläge für die örtliche Nationalitätenselbstverwaltung formulieren, die die Identität stärken und die Bräuche bewahren.</p> <p>Die Tätigkeit der Selbstverwaltungen auf regionaler und Landesebene zeigen.</p>	seinem historischen Prozess.
Die Rolle der Minderheitenselbstverwaltungen, Vereine bei der Identitätserhaltung der deutschen Volksgruppe	Örtliche oder Vereinsprogramme vorstellen, die der Identitätserhaltung dienen.	Vorschläge für die regionale oder Landespolitik zur Unterstützung der Identitätsförderung formulieren.